

Фімар С. В.
 канд. екон. наук, доц.,
 доцент кафедри економіки, фінансів,
 обліку, математичних та інформаційних дисциплін
 Черкаської філії ПВНЗ «Європейський університет»,
 м. Черкаси, Україна
 ORCID: 0000-0003-0432-2587

ІННОВАЦІЇ І ІНВЕСТИЦІЇ: СУТНІСТЬ ТА ВЗАЄМОДІЯ

Економіка потребує припливу коштів на створення нових і модернізації діючих виробництв, освоєння новою техніки та технологій для насичення споживчого ринку потрібними товарами та послугами, отримання доходу, а в результаті для реалізації соціальних цілей розвитку товариства. У якості таких коштів, як правило, розглядаються грошові ресурси, банківські вклади і паї, акції, технології, машини, обладнання, патенти, ліцензії, у тому числі на товарні знаки, кредити, а також майнові та немайнові права, включаючи інтелектуальну і виробничу власність. Усі ці кошти, оцінювані в вартісній формі, складають основне зміст інвестицій [1, с.44].

Підвищення ефективності економіки має тісний зв'язок з інноваційно-інвестиційною діяльністю в усіх сферах господарювання. Всі підприємства не зважаючи на форму власності та вид діяльності намагаються за допомогою впровадження інновацій та залучення інвестицій поліпшити економічне становище та здійснювати біль ефективну діяльність.

У законодавстві України інвестиції визначено як добуток усіх грошових ресурсів, цільових банківських внесків, різноманітних цінних паперів, в тому числі акцій та інших грошових документів, що підтверджують здійснення технологічних процесів, автомобілі, обладнання та інші технічні засоби, ліцензії та патентів, або майнових прав, що вкладаються в відповідний об'єкт здійснення підприємницької та інших різновидів діяльності в цілях отримання вигоди та здійснення позитивного соціального ефекту.

Дослідження різних трактувань економічної категорії «інвестиції» дає підстави сформулювати основні функції інвестицій. До їх числу слід віднести формування ресурсів для виробничої стадії відтворення. У тому числі, в сучасних умовах, ресурси інновацій:

а) техніка нового типу, нові технології, нова система інформації, новий менеджмент, нові матеріали, кваліфікація кадрів нового рівня та інше;

б) реструктуризація основних інститутів сучасного відтворення;

в) освіту нової системи капіталу;

г) структурна перебудова господарських систем та національної економіки в цілому;

д) ресурсне забезпечення перекладу господарських систем на інноваційний тип розвитку.

Дана функція інвестицій обумовлена об'єктивною зв'язком факторів інвестицій з інноваційними факторами, їх участю в науково-технічній і інноваційній діяльності;

е) група соціальних функцій, пов'язана із вирішенням проблеми зайнятості, розвитком соціальної сфери та іншими соціальними ефектами інвестування;

ж) регулювання пріоритетних напрямів розвитку економіки.

Таким чином, поняття «інвестиції» та «інновації» нерозривно пов'язані між собою. Це також простежується у класифікації інвестицій по об'єктах:

– фінансові ресурси (грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, цінні папери);

– матеріальні ресурси (машини, обладнання);

– інтелектуальні цінності (патенти, ноу-хау, технології) [2, с.126].

У практиці міжнародних економічних відносин ці ресурси розділені відповідно на портфельні, тверді (прямі) та м'які.

Інновація, також відомо як новація, означає впровадження в споживання нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процедури, а також інших різноманітних методів торгівлі або новітнього організаційного підходу до ділової практики, а також організації робочих місць або зовнішніх зв'язків [1, с.45].

У зв'язку з областю застосування виду роботи розрізняють:

– науково-технічні інновації пов'язані з виробництвом, або в першу чергу орієнтовані на виробництво повністю нового чи суттєво поліпшеного товару а також найефективніше застосування технологій;

– організаційно-управлінські інновації, що характеризують нововведення у сфері роботи менеджера, тобто управлінця;

– природоохоронні та природоохоронні інновації або нововведення;

– інновації у військово-промисловий та організаційний комплекс;

- соціально-економічні або соціально-політичні інновації та нововведення;
- державно-правові та нормативно-правові інновації.

Інноваційна діяльність – це різноманітна робота (у тому числі наукова, науково-технічна, координаційна, економічна та торгова), що в першу чергу сконцентрована на реалізацію інноваційних проєктів, а крім того, у формування та удосконаленні інноваційної інфраструктури.

Інноваційно-інвестиційна діяльність – це робота, пов'язана з суттєвими вкладанням, інвестуванням в інновації та новації.

Найчастіше матеріальні і інтелектуальні цінності виступають у ролі інновацій, що зумовлено самою сутністю останніх.

Таким чином, під інновацією ми будемо розуміти найефективніший, раніше невідомий у конкретній суспільно-економічній системі спосіб інтенсифікації та ефективності здійснення відтворювальних процесів в середині організаційної структури, що є джерелом суттєвого збільшення доходності та відповідно доданої вартості та заснований на досягненнях науки та передового досвіду.

Тобто можна зазначити, що «інновації – інвестиції» – це єдина взаємопов'язана система, і саме інновації забезпечують високий якісний рівень інвестицій.

Для пошуку нового, більше результативного механізму формування і ефективного використання фактору інноваційних інвестицій, передбачається розглянути особливості відтворення інвестиційних ресурсів, а також оновлене зміст понять: «інноваційне інвестування», «інвестиції в інновації», «інвестиції у новації».

Хоча трактування поняття «інвестицій» у різних авторів різні, але їх суть наступна: інвестиції – це вкладення грошових різних видів коштів, інтелектуальної власності, ліцензій та патентування, будівель, споруд, що не використовуються на поточне споживання з метою їх подальшого нарощення та приросту в майбутньому, в результаті чого повинен бути отримано економічний, соціальний і інші ефекти. Всі ці трактування поняття «інвестиції» дають підстава для того, щоб зробити висновок про те, що цих цілей можна досягти шляхом вкладення в інновації, оскільки в наслідок інноваційної діяльності отримуємо економічні, соціальні і інші блага, і не відразу, а через певний проміжок часу.

Переглянемо та розмежуємо такі терміни, як «інвестиції в інновації», «інвестиції в інновації» та «інвестиції в інновації» [3].

Інвестування в інновації – це нова форма інвестування в інновації.

Інвестиції в інновації – це гроші та ресурси для інновацій, які вкладаються у відтворення або залучені в процес відтворення вже в вигляді інновацій (техніка, технології, нові кадри з новою кваліфікацією, інформаційні ресурси, інтелектуальні ресурси та інше).

Інвестиції в новації – вкладення інвестицій в оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень, розробок або експериментальних видів робіт в будь якій сфері діяльності, щодо підвищення її ефективності та доходності. Новації можуть включати такі речі, як : відкриття або патенти, товарних знаків, раціоналізаторських пропозицій та винаходи, документації на повністю новий або суттєво вдосконалений продукт чи технологію, організаційну, виробничу або інші структури, управлінський або виробничий процес; ноу-хау, понять, наукових підходів або принципів, документа (стандарту, рекомендацій, методики, інструкції тощо), результатів маркетингових досліджень тощо.

Інтенсивне та структуровано-методичне формування інвестиційно-інноваційного процесу в діяльності підприємства, його сприяння диверсифікації промисловості та модернізації основних секторів економіки, що завершується віддачою вкладеного капіталу.

Дані показують, що НТП досягає 50–70 % зростання ВВП у цивілізованих країнах, застосування нових технологій. Отже, можна дійти висновку, що «інновації – інвестиції» – це спільна взаємозалежна концепція і власне інновації гарантують великий високоякісний рівень інвестицій.

Таким чином, основу ресурсного забезпечення інноваційної діяльності складають інвестиції, відсутність яких робить процес створення і впровадження нововведень неможливим.

Взаємозв'язок інвестицій і інновацій можна також простежити і в тому, що інвестиції можуть вкладатися в економічну, наукову, організаційну, екологічну, соціальну та інші сфери. І тільки інноваційний підхід дасть відчутні ефекти і бажані результати від вкладення інвестицій в ці сфери.

Список використаних джерел

1. Андрушкевич Н. В., Філяр С. В., Блакита В. О. Формування та управління інноваційно-інвестиційним портфелем *Приазовський економічний вісник*. – №1(37). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2024. С. 44–49. URL: http://www.pev.kpu.zp.ua/journals/2024/1_37_ukr/9.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-1-7> (дата звернення: 05.02.2025).
2. Крупка М. І. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України: монографія / М. І. Крупка, Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак, М. І. Кульчицький. Львів: Вид*во ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 404 с.
3. Родрик Д. Нові технології не завжди приносять благо. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/yak-zastosuvannya-ii-mozhe-zashkoditiekonomici-shcho-zagrozhuje-bidnim-krajnam-ostanni-novini-50304248.html> (дата звернення: 05.02.2025).